

AB-Brüksel

Brüksel'de Bir Hafta

TÜSİAD

2024 / 11

TÜSİAD

25 Mart 2024

BU SAYIDA:

AB – TÜRKİYE
AB LİDERLER ZİRVESİ
AB – UKRAYNA
AB – RUSYA VE BELARUS
AB GENİŞLEME POLİTİKASI

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

İSTANBUL tusiad@tusiad.org
ANKARA ankoffice@tusiad.org
BRUSSELS bxloffice@tusiad.org
BERLIN berlinoffice@tusiad.org
LONDON londonoffice@tusiad.org
PARIS parisoffice@tusiad.org
WASHINGTON DC usoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

13, AVENUE DES GAULOIS B-1040 BRUXELLES T: +32 2 736 4047

HAZIRLAYANLAR : Dilek İştar Ateř – Dilek Aydın

AB – Türkiye

- Dışişleri Bakanı Hakan Fidan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) ve AB Dönem Başkanı Belçika evsahipliğinde Brüksel’de düzenlenen Birinci Nükleer Enerji Zirvesi’ne katıldı. Dışişleri Bakanı

Fidan Brüksel’deki temasları kapsamında Uluslararası Enerji Ajansı İcra

Direktörü Fatih Birol, Hollanda Başbakanı Mark Rutte, İtalya Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Antonio Tajani, AB Dönem Başkanı Belçika’nın Dışişleri, AB İşleri, Dış Ticaret ve Federal Kültürel Kurumlar Bakanı Hadja Lahbib ile ikili görüşme gerçekleştirdi ve ayrıca, Belçika’daki sivil toplum ve AB nezdinde iş dünyası temsilcileriyle bir araya geldi.

[İnternet bağlantısı için](#)

AB Liderler Zirvesi

- AB Liderler Zirvesi 21-22 Mart tarihlerinde Brüksel’de düzenlendi. Zirvede Ukrayna’da devam eden savaş, Gazze, savunma ve güvenlik, genişleme ve reformlar konuları ele alındı. **Gazze’de** daha önce görülmemiş boyuttaki sivil ölümler ve kritik insani

durumun ileri derecede üzüntü verici olduğu belirtilerek, sürdürülebilir ateşkesin önünü açacak şekilde çatışmaya acil insani ara verilmesi, insani yardımın sağlanması ve tüm rehinelere koşulsuz salıverilmesi çağrısı yapıldı. Refah’a yönelik

operasyon gerçekleştirilmemesi, Batı Şeria ve Doğu Kudüs’teki şiddetin derhal durdurulması ve kutsal alanlara güvenli erişimin sağlanması vurgulandı. İsraili radikal yerleşimcilerin uyguladığı şiddet

kınandı ve şiddet eylemlerinin cezalandırılması ve ayrıca, AB Konseyi’nin üzerinde çalıştığı “**hedefli yaptırımlar**” ile ilgili karar sürecinin hızlandırılması istenildi.

AB Liderler Zirvesi’nde alınan diğer kararlardan bazıları aşağıda yer alıyor:

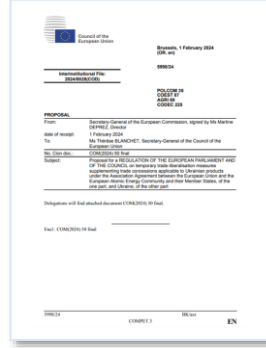
- İsrail Hükümeti’nin Batı Şeria’da işgal ettiği topraklarda yasadışı yerleşimleri genişletme planı kınanarak bu kararın geri çekilmesi isteniyor.
- **Lübnan** ve **Kızıldeniz** başta olmak üzere çatışmanın bölgeye yayılmasının önlenmesi yönündeki yoğun çabaların sürdürüleceği belirtiliyor ve **İran** ilk sırada yer almak üzere tüm aktörlerin gerilimi tırmandırıcı eylemlerden kaçınması isteniyor.
- AB’nin Aden Körfezi, Kızıldeniz’de deniz ulaşımı güvenliğini sağlamak amacıyla **ASPIDES** misyonunun başlatılmasının memnuniyet verici olduğu belirtiliyor.
- **İki devletli çözüme** yönelik AB taahhüdünün devam ettiği, **Filistinliler** ve İsraililerin barış ve güvenlik içinde, onurlu şekilde yaşama haklarının eşit olduğu, tüm tarafların iki devletli çözümü baltalayacak herhangi bir girişimden kaçınması gerektiğinin altı çiziliyor.
- Barış Konferansının mümkün olan en hızlı şekilde toplanması ve Gazze’nin yeniden inşası için uluslararası çabaların eşgüdümü konusunda AB’nin destek vermeye hazır olduğu belirtiliyor.
- AB ve gelecekte AB’ye katılacak ülkelerin “üyelik” sırasında “hazır” olmasını sağlamak amacıyla AB’nin **genişlemesi** ve **yönetmelik ve kurumsal reformların** birbirine paralel ilerlemesi gereken süreçler olduğu belirtiliyor.
- Bu kapsamda “**iç reformlar**” ve ileriki aşamada gerçekleştirilecek çalışmalar ile ilgili kararın **yaz dönemi öncesinde** alınmasına karar veriliyor.
- AB Komisyonu’nun 12 Mart 2024 tarihli önerisi kabul edilerek, **Bosna Hersek** ile üyelik müzakerelerinin başlatılmasına karar veriliyor.

- **Ukrayna** ve **Moldova**'nın AB ile bütünleşme süreci kapsamında gerçekleştirdikleri reformların AB Komisyonu'nun bu ülkeler için hazırlayacağı müzakere çerçevesini AB Konseyi'nin kabul etmesi için yeterli bulunduğu belirtiliyor.
- **Gürcistan** öncelikli reform alanları ile ilgili çalışmalarını sürdürmesi yönünde cesaretlendiriliyor.
- **Savunma sanayisinin** kamu ve özel finansman kaynaklarına erişiminin kolaylaştırılması için seçenekler üzerine çalışma başlatılıyor. Avrupa Yatırım Bankası savunma sektörüne yönelik kısıtları ve mevcut çift kullanımlı ürünler tanımını, finansal kapasitesini riske atmayacak şekilde gözden geçirmeye davet ediliyor.
- Avrupa **Savunma Sanayisi Stratejisi** Tebliği (EDIS) kapsamında öngörülen çalışmaların ve ayrıca Avrupa Savunma **Sanayisi Programı** (EDIP) **yasa taslağının** onay sürecinin ilerletilmesi talep ediliyor.
- Avrupa savunmasının hazırlık düzeyinin güven altına alınmasına ilişkin olarak **Stratejik Pusula**'nın geçerli olmaya devam ettiği ve hızlandırılmasına ihtiyaç bulunduğu belirtiliyor.
- AB'nin güvenlik ve savunma alanında daha güçlü hale gelmesinin küresel ve Transatlantik güvenliğe katkı sağlayacağı ve **NATO**'yu tamamlayıcı nitelikte olduğunun altı çiziliyor.
- Savunma tedarik zincirlerindeki aksayan konuların tespiti ve çözümü isteniyor. [Internet bağlantısı için](#)

AB – Ukrayna

- AB Konseyi Dönem Başkanlığı ve Avrupa Parlamentosu müzakerecileri Ukrayna'dan AB'ye ihracatta gümrük vergisi ve kotaların askıya alınması kararının bir yıl daha uzatılarak 5 Haziran 2025'e kadar geçerli olması üzerine ön mutabakata ulaştı. Belirli tarım ürünlerinin Ukrayna'dan ithalinin piyasaya etkisinin bazı üye ülkelerde olumsuz yönde olması halinde devreye alınması öngörülen kısmi önlemlerin sürdürülmesine karar verildi. Ayrıca, kümes hayvanları, yumurta, şeker, yulaf, mısır ve bal

gibi ürünler için yeni koruma önlemleri öngörüldüğü açıklandı. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi için Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi'nde onaylanması ve AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanması gerekiyor. Yönetmelik 4 Haziran 2024 – 5 Haziran 2025 tarihleri arasında yürürlükte

olacak. [Internet bağlantısı için](#)

- 21-22 Mart tarihlerinde gerçekleştirilen **AB Liderler Zirvesi**'nde Ukrayna'ya yönelik siyasi, mali, ekonomik, insani, askeri ve diplomatik desteğin devamı yönünde güçlü taahhüt açıklandı. Ayrıca, Ukrayna'nın toparlanması ve yeniden inşasının AB tarafından desteklenmeye devam edeceği belirtildi. Kapsamlı, adil ve kalıcı barış ve "Ukrayna Barış Formülü" ilke ve hedeflerinin hayata geçirilmesi ve ileriki dönemde "Küresel Barış Zirvesi" düzenlenmesi hedefiyle uluslararası desteğin sağlanması için küresel girişimlerin sürdürüleceği ifade edildi.

AB Liderler Zirvesi ortak açıklamasında Ukrayna'da devam eden savaşla ilgili şu kararlara yer veriliyor:

- Rusya'ya yönelik **yaptırımların** tümüyle ve etkin şekilde uygulanmasının önemi vurgulanıyor.
- AB Konseyi ve AB Komisyonu'nun yaptırımlar üzerine **bilgi paylaşımını** güçlendirmesi, uygulamayı geliştirmesi, AB ve üye ülkelerin üçüncü ülkelerle yürüttüğü eylemlerin genişletilmesi ve **yaptırımların** uygulanmasına yönelik AB içinde ve dışındaki boşlukların kapatılması gerektiğinin altı çiziliyor.
- **Üçüncü ülkeler** ve hatta AB şirketlerinin üçüncü ülkelerdeki şube ya da iştirakleri yoluyla yaptırımların atlatılmasının önlenmesinin bu bağlamda önemli olduğu vurgulanıyor.
- Üçüncü ülkelerdeki kuruluşlar yoluyla yaptırımların atlatılması konusu hedeflenerek, savaş alanında kullanılabilecek ürün ve

teknolojilerin Rusya'nın eline geçmesinin önlenmesinin altı çiziliyor.

- **Belarus, K.Kore ve İran'ı** hedefleyen yeni yaptırımlar üzerinde çalışılması talep ediliyor.
- Ukrayna'ya açtığı saldırı savaşını destekleyecek malzemeleri Rusya'ya sağlayan üçüncü taraflara çağrıda bulunularak, desteklerini durdurmaları isteniyor.
- İran'ın balistik füze ve ilgili teknolojiyi Rusya'ya sağlayacağına dair bilgilerin endişe verici olduğu, İran'ın bunu gerçekleştirme halinde AB'nin uluslararası ortaklarla eşgüdüm içinde hızla adım atarak İran'a karşı yeni ve kapsamlı yaptırımlar uygulamaya başlayacağı uyarısında bulunuluyor.
- Rusya'nın Ukrayna'da işgal ettiği topraklarda süregelen insan hakları ihlalleri ve çocuk kaçırmaya yönelik güçlü şekilde kınanıyor ve "geçici olarak işgal altındaki" Kırım, Sivastopol, Donetsk, Luhansk, Zaporijya ve Herson'da gerçekleştirilen yasadışı seçimler ve sonuçlarının kabul edilmeyeceğinin altı çiziliyor.
- Rusya'nın Ukrayna'ya açtığı savaştan, uluslararası hukuk uyarınca işlediği suçlardan ve savaş nedeniyle yol açtığı zarardan sorumlu tutulması gerektiği belirtilerek, tazmin mekanizması oluşturulması seçeneği dahil olmak üzere ceza mahkemesi kurulması çabalarına destek açıklanıyor.
- Karadeniz bölgesinin güvenliği ve istikrarın stratejik önemi vurgulanıyor.
- Moldova ve Gürcistan'a AB desteğinin devam edeceği belirtiliyor. [Internet bağlantısı için](#)

AB – Rusya ve Belarus

- AB Komisyonu 22 Mart 2024'te Rusya ve Belarus menşeli **tahıllar, yağlı tohumlar** ve tahıl ürünlerine yönelik gümrük vergilerinin yükseltilmesini öneren yönetmelik tasarısını yayımladı. Bu ürün gruplarının tamamına yakınında Rusya ve Belarus'tan AB'ye yapılan ihracatta **ton başına 95 €'ya** varan ya da **%50** oranında **"ad valorem" vergi** uygulanması bekleniyor.

AB Komisyonu'nun bu kararı AB üzerinden transit olarak üçüncü ülkelere yönelik ihracatı etkilemiyor. AB Komisyonu önerisinin AB Konseyi'nde değerlendirilip kabul edilmesinden sonra onaylanarak yürürlüğe konulması bekleniyor. [Internet bağlantısı için](#)

AB Genişleme Politikası

- AB Komisyonu AB'nin bir sonraki **genişlemesi** öncesinde gerçekleştirilmesi gereken reformlar ve AB politikalarının gözden geçirilmesi ile ilgili **tebliği** AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'na sundu. Belge AB'nin yeni ülkelere genişlemesi öncesinde yapılması gerekli görülen **iç reformlar** ile ilgili tartışma sürecine katkıda bulunmayı amaçlıyor. Söz konusu AB Komisyonu Tebliği, AB entegrasyonunun derinleşmesine yönelik politika incelemelerine ilişkin çalışmayı da başlatıyor. AB Komisyonu bu incelemeleri sektörler özelinde farklılaştırarak ve paydaş girdilerinden beslenerek **2025** yılının **ilk dönemlerinde** gerçekleştirmeyi ve sonucunda uzun dönemli AB bütçesi (MFF) dahil çeşitli reform süreçlerine temel sağlamayı hedefliyor.

Belgede AB genişlemesinin başlıca dört alan üzerindeki **potansiyel etkileri** inceleniyor:

- I. Değerler
- II. Politikalar
- III. Bütçe
- IV. Yönetişim

Yaratacağı siyasi ve ekonomik potansiyel sebebiyle "daha büyük bir Avrupa Birliği'nin" stratejik önemi vurgulanırken, bu potansiyeli hayata geçirmenin AB reformları yanı sıra AB genişlemesinin nasıl eş zamanlı ilerleyeceğine dair net strateji ortaya koyulmasına bağlı olacağı belirtiliyor. En tartışmalı alanlardan olan "AB reformu" konusunda belirli bir yöntem üzerinde uzlaşıdan bahsedilmiyor. AB antlaşmalarında "değişiklik" yapılması ya da mevcut antlaşmalarda yer alan ancak "henüz değerlendirilmemiş olasılıkların etkinleştirilmesi yoluyla özel uyarlamaların" dikkate alınması seçeneklerine işaret ediliyor.

Demokrasi, hukukun üstünlüğü ve temel hakların AB'nin temel değerleri ve Kopenhag Kriterleri'nin en önemli bölümünü oluşturduğu ve dolayısıyla AB'ye katılımın ön koşulu olduğu; genişleme ülkelerinde bu alanlarda **köklü dönüşüm** gerektiği belirtiliyor. AB'ye katılımın ötesinde AB genelinde hukukun üstünlüğü ilkesinin tutarlı şekilde desteklenmesi için araçların güçlendirilmesinin hedeflendiği açıklanıyor. Aday ülkelerin üyelik müzakereleri sırasında hukukun üstünlüğü konusunda somut ve sürekli ilerleme sağlanması gerektiği belirtiliyor. Ayrıca, hukukun üstünlüğü ilkesine uymayan AB ülkelerine yönelik AB bütçesi uygulamalarını düzenleyen "Koşulluluk Yönetmeliği" uyarınca hazırlanan **yıllık raporların** benzerlerinin AB'ye aday ülkeler arasında müzakere sürecinde ilerleme sağlamış olanlar için de hazırlanacağı belirtiliyor. Reformları desteklemek amacıyla "**Hukukun Üstünlüğü Yıllık Raporu**" döngüsünün kapsamının genişletilmesiyle bazı genişleme ülkelerinin mevcut AB ülkeleriyle aynı şekilde değerlendirileceği not ediliyor. Ayrıca, AB ülkeleri içerisinde bu alanda performansın güçlendirilmesi için ek araçların incelenmesi planlanıyor.

AB Antlaşmalarının hâlihazırda, AB Konseyi içinde önemli alanlarda oybirliği yerine nitelikli çoğunluk oylamasına geçişe izin veren "**passerelle clauses** - geçici hükümler" öngördüğü belirtiliyor. Bu hükümlerin etkinleştirilebilmesi için AB Konseyi veya AB Bakanlar Konseyi'nin oybirliğiyle alacağı karara gerek bulunduğu açıklanıyor. "**Bütçe**" başlığı altında ise bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçevesi ile ilgili planlamalarda AB'nin gelecekteki genişleme adımlarının dikkate alınması öneriliyor. Katılım öncesi Mali Yardım Programı'nın genişleme ülkelerinin AB'ye katılım için hazırlanmalarına daha fazla destek sağlayacak şekilde güçlendirilmesi öngörülmüyor. EFTA ülkeleri ve İsviçre'nin genişleme ülkelerinin katılımı ile daha da büyüyecek AB'ye erişimleri göz önünde bulundurularak, AB bütçesine yaptıkları doğrudan katkıların gözden geçirilmesi gerekeceği hatırlatılıyor.

Ek olarak, AB'nin önceki genişlemelerinin özellikle AB Tek Pazarı'na sağladığı **yararlara** dikkat

çekiliyor. Genişleme politikası kapsamındaki ülkelerin AB'ye üyelikleri öncesinde Tek Pazar'a erken ve kademeli erişimlerinin, bu ülkelerin Avrupa değer zincirleriyle daha fazla bütünleşmelerine olanak sağlayacağı ve bu amaçla, karşılıklı yarar içeren sanayi ekosistemlerinde (örneğin hammaddeler, piller, turizm, döngüsel ekonomi, makineler) stratejik ortaklıklar kurulabileceği belirtiliyor. [İnternet bağlantısı için](#)

BRÜKSEL'DE GELECEK AY

AB Kurumları

- 10-11 Nisan Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu-Brüksel
- 16 Nisan, Enerji Bakanları Toplantısı
- 22 Nisan, Dışişleri Konseyi
- 22-25 Nisan, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu

Konferanslar

- 15 Nisan, "2nd Annual Cell and Gene Therapy Summit" www.epc.eu
- 17 Nisan, "Halftime for the European Union's recovery fund: is the glass half full or half empty?", www.bruegel.org
- 24 Nisan, "AI in the labour market: balancing disruption and development", www.bruegel.org